

N:o 54.

Auk. till Riksd. Kansli den 11 April 1872, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af dels Kongl. Maj:ts nådiga Proposition, angående försättande på vakans tills vidare af en del utaf båtsmanshållet i Blekinge län och Södra Möre härad af Calmar län, dels åtskilliga af enskilda motionärer gjorda framställningar i fråga om båtsmanshållet i allmänhet.

(1:sta U. A.)

Uti förberörda den 16 sistlidne Februari till Riksdagen aflåtna nådiga proposition (n:o 15), hvilken af Kamrarne blifvit till Stats-Utskottet remitterad, har Kongl. Maj:t till Riksdagens pröfning framställt följande förslag, nemligen:

att tillsvidare och intill dess Kongl. Maj:t kan finna skäligt att annorlunda i nåder förordna, båtsmansnummer inom så väl Blekinge län som Södra Möre härad i Calmar län må, i den mån de genom båtsmäns afgång blifva lediga, dock ej inom någon socken öfver halfva antalet, sättas på vakans för en tid af 10 år, derest rusthållarne förklara sig villige att erlægga en efter nedanstående grunder beräknad vakansafgift;

att denna afgift för hvarje år utgår i Blekinge län med ett belopp, svarande mot medeltalet af de sednast förflutna 10 årens markegång för en vakant indelningsbåtsman i länet, minskadt med 5 R:dr, och i Södra Möre efter det värde, hvartill kostnaden för en båtsman blifvit uppskattad i den ordning Kongl. brefven den 13 December 1825, och den 20 December 1836 bestämma;

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 4 Saml. 1 Afd. 29 Häft.

att i Blekinge öfverskotts- och reservrånor må fortfarande såsom hitintills uppbäras af kronans uppbördsman, och tillskottsränhetagarne genom honom bekomma sina årliga ersättningsbelopp, samt att i Södra Möre enahanda förfarande i afseende på tillgiftspenningarnes uppbörd och fördelning må ega rum;

att på Kongl. Maj:t må bero, att antingen medgifva det vakant nummer må, efter vakanstidens förlopp, fortfarande under ytterligare 10 år vara befriadt från effektiv rustning på ofvan angifna vilkor, eller anbefalla uppsättandet af båtsman för detsamma; samt

att de inflytande vakansafgifterna må ingå till statsverket för att användas till förökande antingen af flottans matroskorps eller varfvens arbetsstyrka, på sätt af Kongl. Maj:t kan varda bestämdt.

I sammanhang med detta nådiga förslag har Utskottet till pröfning förrehaft nedannämnda i afseende å båtsmanshållet gjorda framställningar, nemligen: af Herr *N. S. von Koch*, som uti en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 30) föreslagit, dels att Riksdagen ville för sin del besluta, det ny båtsman vid inträffad ledighet icke må tillsättas förr än Kongl. Maj:t afgjort den hvilande frågan om båtsmännens minskning samt att vakansafgifterna böra besparas för att till femte hufvudtitelns behof användas, dels ock att Riksdagen åtminstone i afseende å indelningsbåtsmännen ville anmäla sin underdåniga önskan om rekryteringens inställande tills vidare äfven efter den 1 nästkommande Juni;

af Herr *Jöns Rundbäck*, hvilken uti motion inom Andra Kammaren (n:o 132) hemställt, att Riksdagen för sin del måtte besluta och hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla, att, så snart vid båtsmanshållet någon ledighet inträffar, ny rekrytering icke måtte företagas, utan att nummer efter nummer ställas tills vidare på vakans, och att de inflytande vakansafgifterna användas dels till förhyrning af nödigt och dugligt sjöfolk för flottans behof, dels till ökning af flottans materiel; och

af Herr *F. Ad:son Palander*, som uti en likaledes inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 140) föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att, i mån af nuvarande båtsmäns inträffande afgang, båtsmanshållet må sättas på vakans tillsvidare, samt de i följd deraf inflytande vakansafgifterna inlevereras till Förvaltningen af sjöärendena i och för underhållandet af nödig stamtrupp och handräckningspersonal för sjöförsvaret.

Emot ofvan omförmälda af Kongl. Maj:t framställda nådiga förslag har Utskottet icke haft något att erinra. Då, enligt hvad särskilda komiterade uti sitt den 10 December 1870 afgifna underdåniga betänkande i fråga om lindrin-

gar i båtsmanshället vitsordat, båtsmansrustningen i Blekinge och Södra Möre är mindre tryckande än den sammanlagda bördan af både ränta och rotering, som åligger jordegendomen i största delen af det öfriga Sverige, lärer någon annan beräkningsgrund för vakansafgiftens belopp för närvarande icke böra ifrågakomma, än det värde, hvartill rustningskostnaden, enligt gällande föreskrifter, inom orten uppskattas. I fråga om den för Blekinge län föreslagna minskning med 5 R:dr i markegångsvärdet å en indelningsbåtsman i länet, får Utskottet erinra, hurusom, jemlikt Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 5 Oktober 1860 och Kongl. brefvet den 20 November samma år, rusthållarne inom nämnda län erhållit lindring med 5 R:dr årligen uti det dem åliggande bidrag till beklädnadens underhåll, hvadan alltså nämnda belopp bör från markegångsvärdet afdragas. Inom Södra Möre härad åter, som berättigats till enahanda lättnad, är densamma vid "båtsmansvärdets" bestämmande tagen i beräkning.

De af motionärerne gjorda framställningar har Utskottet deremot icke kunnat understödja, ehuru väl Utskottet delar de åsigter, som legat till grund för dessa framställningar, att nemligen, med hänseende till den förändrade beskaffenheten af sjöförsvarets materiel, båtsmansinstitutionen numera icke kan anses tidsenlig, och att det således vore önskligt om båtsmanshället i sin helhet eller åtminstone till betydligare del kunde försättas på vakans. Uti underdånig skrifvelse af den 11 Maj 1869 har Riksdagen redan hos Kongl. Maj:t anhållit, att de då till öfverflyttning på landtförsvaret ifrågasatta nummer af båtsmansroteringen måtte, i mån af inträffande afgang, tills vidare ställas på vakans, och torde det således kunna antagas, att frågan om båtsmanshällets allmänna ställande på vakans skall vid pröfningen af de under utarbetning varande förslag till ordnande af sjöförsvarets personal icke lemnas ur sigte, helst det nu gjorda nådiga förslaget om försättande på vakans af 1,150 nummer af båtsmansrustningen utgör ett viktigt steg i den riktning, som af motionärerne blifvit förordad. Utskottet hemställer alltså:

- a) att Riksdagen må, med anmälan om hvad i ärendet förekommit, Kongl. Maj:ts förevarande nådiga framställning bifalla; och
- b) att Herrar von Kochs, Rundbäcks och Palanders förberörda förslag icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 11 April 1872.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arv. Fred:son Posse.